

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Haber-Yorum

Çin ve İnan-ABD Savaşı

Haber:

ABD Başkanı Trump Çarşamba günü, Çin'in İnan'a silah tedarik etmeyeceğini kabul ettiğini ve bu konuda Şi Cinping'den şahsi güvenceler aldığını söyledi. Trump, Truth Social platformunda şöyle yazdı: "İnan'a silah tedarik etmemeyi kabul ettiler." (Ra'yul Yevm)

Yorum:

Birincisi: Amerika'nın, Çin'i çevrelemeyi hedefleyen politikasına bakmak gerekir; zira bu adım, Amerikan dış politikasının ve stratejik planlarının en yüksek önceliği olmaya devam etmektedir. Nitekim bu planı gerçekleştirmek için Venezuela'ya baskı uygulamış, ardından Amerika'nın yörüngesinde dönen, siyasi kararını kaybetmiş tabi bir devlete dönüştürmek hedefiyle İnan'a yönelmiştir.

Bu durum, İnan'ın ulusal çıkarlarıyla çelişse bile ABD'nin taleplerine tamamen boyun eğdirilmesi, özellikle petrol sektörüyle (çıkarma, satış, fiyatlandırma ve takas) ilgili olmak üzere siyasi ve ekonomik kararlar üzerinde mutlak tahakküm ve Venezüella örneğinde olduğu gibi İnan'ın zenginliklerinin kontrol edilmesi anlamına gelmektedir.

İkincisi: Pekin'in kısa vadeli kaygısı, sanayi sektörü için gerekli enerji güvenliğinin yanı sıra en riskli stratejik projesi olan Kara İpek Yolu'nu temsil etmektedir. Enerji açısından olana gelince; Çin'in ham petrol ithalatının %40 ile %45'i ve sıvılaştırılmış doğal gaz arzının yaklaşık %30'u Hürmüz Boğazı'ndan geçmektedir. Gerilimlerin patlak vermesinden önce İnan tek başına Çin rafinerilerine, günde yaklaşık 1,4 milyon varil ihraç ediyordu; bu da Çin'in toplam petrol ithalatının yaklaşık %13'üne denk gelmekte ve Tahran'ın petrol gelirlerinin %80 ila %90'ını temsil etmektedir.

Çin -savaşın sonuçlarını öngörmesi sayesinde- yaklaşık 140 gün yetecek stratejik rezerv oluşturmayı başarmıştır. Brent ham petrol fiyatının %51 artışla varil başına 109 Dolar bandında istikrarıyla birlikte, Çin'in Rus ve İnan petrolünü Renminbi ile satın alabilme kapasitesi, Dolara bağlı rakiplerine kıyasla enflasyon şokunu kontrol etmek için daha geniş bir marj sağlamıştır. Ayrıca yenilenebilir enerjiye ve elektrikli araçlara erken yönelmesinden de faydalanmıştır; bu da onun, yapısal rezervler oluşturarak, diğer Asya ülkelerine kıyasla krizden daha az etkilenmesini sağlamıştır.

Çin, savaşın uzamasının tehlikesini fark etmiştir; bu nedenle dolaylı bir yöntemle İnan'a sınırlı destek sağlamaya çalışmış olup bu destek, seçici silah tedariklerini ve istihbarat bilgisi paylaşımını içermektedir. Bu da Pekin'e, ABD'nin askeri kapasitelerini yakından izleme, silahların etkinliğini test etme ve

gelecekte Washington ile olası yüzleşme için dersler çıkarma fırsatı vermiştir. Aynı zamanda bu destek, İran'ın Amerika'yı tüketmesine ve ona yüksek bir maliyet dayatmasına da katkı sağlamış; bu da İran'ın baskı kartlarını güçlendirmiştir. Hatta ateşkesin gölgesinde bile Çin, bir sonraki herhangi bir turda Amerikan varlıklarına daha büyük zarar verilmesini sağlamak için İran'ın savunma sistemini güçlendirmeye çalışacaktır.

Sonuç olarak: Savaş, Amerika'nın üçüncü dünya ülkelerinden biriyle karşı karşıya geldiğinde sahip olduğu kapasitenin sınırlarını ortaya koymuş ve Amerika'nın hamlelerinin, iddialı bir stratejik plandan ziyade, krizlerle dolu bir gerçeklikten kaynaklanan krizlerin yönetimi olduğunu ifşa etmiştir. Bu da dünyanın ona, krizlerin kompleksi içinde hareket eden ve kötü davranış, sert açıklamalar ve ölçülü diplomasiden uzaklaşma ile karakterize edilen siyasi çöküşte olan bir güç olarak bakmasına neden olmuştur.

Bu nedenle ülkelerin ondan uzaklaşması doğaldır; zira ABD planını, uluslararası ortaklık ve işbirliği temelinde değil, "Önce Amerika" sloganı üzerine kurmuştu; dolayısıyla bu gidişatın mantıksal sonucu, "Önce Amerika'nın Çöküşü" olmalıdır.

**Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan
Hasan Hamdan**